

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **O. A.**, zastoupena JUDr. Zdeňkem Honzíkem, advokátem se sídlem Plzeň, Plynární 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2005, č. j. 24 Az 330/2004 - 27,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 16. 5. 2004, č. j. OAM-1814/VL-10-08-2004. Tímto rozhodnutím jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobkyně nenaplnila žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti výslovně uvádí, že uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Domnívá se totiž, že splňuje podmínky pro udělení azylu, neboť do České

republiky přicestovala kvůli pronásledování osobou, která se zabývala prodejem narkotik, a také kvůli nečinnosti policie, která místo aby občany před těmito osobami chránila, naopak se postavila na jejich stranu a po stěžovatelce požadovala další finanční prostředky. Stěžovatelka tedy odešla z obavy o svůj život, a nikoliv za zaměstnáním. Žalovaný pak pochybil, když v rozhodnutí neuvedl žádné skutečnosti, kterými by stěžovatelčino tvrzení zpochybnil. Pokud si její výpověď neověřil formou dotazu u jejího domovského státu, chybí ve spisovém materiálu veškeré skutečnosti, jež mají vliv na objektivní rozhodování soudu. Podle stěžovatelky tedy nebyly listinné podklady objektivně shromážděny. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud (pozn. soudu: v kasační stížnosti je v návrhu petitu nesprávně uveden Nejvyšší soud České republiky) napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření k podané kasační stížnosti uvedl, že považuje napadený rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem, a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatelka výslovně uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit*). Tuto vadu spatřuje v tom, že si žalovaný neověřil skutečnosti stěžovatelkou tvrzené u příslušných ukrajinských orgánů a ani jinak její tvrzení nezpochybnil, přesto jí však azyl neudělil. Rovněž ale také namítá, že důvody, které uvedla, jsou pro udělení azylu dostačující (pronásledování neznámým mužem a nečinnost policie), namítá tak i důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*tvrzená nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*).

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala dne 6. 5. 2004 žádost o udělení azylu, ve které uvedla, že o azyl žádá kvůli obavě o svůj život a život svých dětí. Dále poukázala na to, že na Ukrajině žila s přítelem, který koncem prosince

2003 přinesl domů balík a poté odjel a stěžovatelka jej už nikdy neviděla. Druhý den přišli policisté, kteří stěžovatelčina přítele hledali. Při domovní prohlídce pak našli balík, ve kterém byly drogy. Balík si odvezli a stěžovatelku vyslýchali. Po několika dnech přišel neznámý člověk, který po stěžovatelce onen balík požadoval. Když mu řekla, co se stalo, neznámý začal stěžovatelce vyhrožovat a požadovat po ní peníze. Stěžovatelka odjela proto i s dětmi k babičce a vše ohlásila na policii. Neznámý je však našel i u babičky a vyhrožování pokračovalo. Stěžovatelka proto odjela do České republiky; zde žila od února 2004. O azyl nyní žádá proto, aby si legalizovala pobyt. Při pohovoru k důvodům své žádosti dne 12. 5. 2004 stěžovatelka shora uvedené důvody potvrdila a dále uvedla, že když ji policisté pozvali na výslech, chtěli po ní za pokračování vyšetřování peníze, neboť drogy byly nalezeny u ní v bytě. Rovněž se obávala, že by za to mohla být obviněna, protože policie potřebuje najít pachatele. Stěžovatelka si byla vědoma, že požadavek policistů je nezákonný, avšak nikde si na ně nestěžovala. Žádné jiné potíže se státními orgány na Ukrajině neměla. Žalovaný jí rozhodnutím ze dne 16. 5. 2004 azyl neudělil, neboť nenaplnila podmínky uvedené v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu; rovněž vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona.

Prvotní je námitka týkající se nedostatečně zjištěného stavu věci a neopatření si veškerých potřebných podkladů, neboť jen na základě úplně a řádně zjištěného skutečného stavu věci lze vážit důvody pro udělení azylu. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. V daném případě měla stěžovatelka možnost řádného uvedení všech důvodů i návrhu důkazů (žádné důkazy však nenavrhl). Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný dostatečným způsobem zjistil skutečný stav věci, a to jak z výpovědi stěžovatelky při pohovoru, tak ze samotné žádosti o azyl, když zjistil, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu z důvodu potíží se soukromou osobou v zemi původu, kvůli legalizaci pobytu v České republice a rovněž s ohledem na to, že po ní policisté požadovali peníze (úplatek) - tuto skutečnost stěžovatelka nerozporuje. Dle názoru Nejvyššího správního soudu jsou tato zjištění žalovaného dostatečná pro to, aby v dané věci mohl rozhodnout. Namítá-li stěžovatelka, že žalovaný nezajistil dostatečné podklady, když si její tvrzení neověřil formou dotazu u jejího domovského státu, nelze jí přisvědčit. Jednak není možné předpokládat, že by stát, jehož občan žádá o udělení azylu, potvrzoval státu, v němž je o azyl žádáno, skutečnosti sdělené žadatelem o azyl, a jednak - a to zejména - by takový dotaz nepřinesl nic nového. Stěžovatelka i žalovaný se totiž shodli na důvodech, pro které stěžovatelka o udělení azylu žádá a není o tom mezi nimi sporu. Liší se však v náhledu na to, zda je možné pro takové důvody azyl udělit, či nikoli. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatelka se domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu, neboť je v zemi původu ohrožena na životě. Při hodnocení důvodnosti této námítky Nejvyšší správní soud vycházel z § 12 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu (nyní odst. 5 tohoto ustanovení) se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou

prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Stěžovatelka v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedla, že by byla na Ukrajině pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Naopak vždy tvrdila, že se obává neznámé soukromé osoby, která po ní požaduje peníze. Vyhrožování této osoby oznámila na policii a policie případ začala vyšetřovat. Poté, co si však policisté řekli o peníze, stěžovatelka tuto skutečnost nikde neoznámila a odjela ze země. Za této situace nemohl žalovaný postupovat jinak, než že jí azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil, neboť potíže se soukromými osobami nejsou zásadně důvodem pro udělení azylu. Takovým důvodem by mohly být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. V daném případě tomu však nebylo, neboť stěžovatelka výsledku vyšetřování policie nevyčkala a ani se neobrátila na nadřízené orgány místní policie poté, co si policisté řekli o úplatek. Stěžovatelka tudíž nevyužila veškerých možností, které v zemi původu měla. Nejvyšší správní soud takto judikuje již konstantně - např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2003, č. j. 4 Azs 24/2003 - 68, uvedl, že *ekonomické problémy žadatelky o azyl a nečinnost policie při řešení jejích problémů s manželem s kriminálními sklony, jestliže se žadatelka ani nepokusila obrátit se na nadřízené policejní orgány Ukrajiny, nejsou důvodem pro udělení azylu*, nebo v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51 uvedl, že *žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafii“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatelky a ve výhrůžkách žadatelce a její dceři pro žadatelčiny podnikatelské aktivity, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu, zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout*. Navíc stěžovatelka o azyl požádala až po třech měsících pobytu na území České republiky a jak sama uvedla ve své žádosti, učinila tak kvůli legalizaci svého pobytu. Nejvyšší správní soud k tomu poukazuje na svoje rozhodnutí ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, kde konstatoval, že *o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. V opačném případě, tedy při podání žádosti o azyl s výrazným časovým odstupem po vstupu na území státu, kde mu může být ochrana formou azylu udělena, lze předpokládat, že důvody podání žádosti se již nemusejí shodovat s důvody odchodu ze země původu, což může cizince z poskytnutí azylu vyloučit podobně, jako žádost v jiné, než první bezpečné zemi*. (Všechny uvedené rozsudky jsou k dispozici na webových stránkách Nejvyššího správního soudu.) Potíže stěžovatelky tak pod důvod udělení azylu podle § 12 zákona o azylu podřadit nelze.

Pokud jde o možnost udělení azylu podle § 13 zákona o azylu (azyl za účelem sloučení rodiny) a § 14 tohoto zákona (humanitární azyl), tak pro tu stěžovatelka nevznesla žádné důvody. Jen pro úplnost proto zdejší soud konstatuje, že podle § 13 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl za účelem sloučení rodiny rodinným příslušníkům azylantů, jimž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka však neuvedla, že by se v České republice nacházel nějaký její rodinný příslušník, kterému byl azyl udělen. Podle § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, pokud nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Udělení tzv. humanitárního azylu je však věci volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný

zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem, případně zda se nedopustil libovůle. V daném případě žádné z takových porušení zjištěno nebylo. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak rovněž neobstojí.

Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno naplnění žádného tvrzeného důvodu kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu